

DAHA GÜZEL BİR BİLİM VE TEKNİK'E DOĞRU

Necati SUNGUR*

20 yıllık yayın hayatı boyunca istikrarlı bir gelişme gösteren Bilim ve Teknik Dergisi'nin yayın ekibi olarak, istedik ki, uzun zamandan beri toplu halde istek, öneri ve eleştirilerini alamadığımız okuyucularımızın bizim için çok değerli görüşlerini öğrenebiliriz ve zevkle sürdürdüğümüz çalışmalarımızı bundan böyle de bu görüşler çerçevesinde devam ettirelim. Bu amaçla Kasım - 87 tarihli Bilim ve Teknik Dergisi'yle okuyucularımıza ilettiğimiz anketimize gösterilen ilgi bizleri çok memnun etti. Ocak ve Şubat - 88 sayılarımızı, anketimize gelen cevaplar doğrultusunda bazı yeniliklerle sizlere sunduk.

Anket sonuçlarına göre, dergimiz genellikle büyük şehir merkezlerinde okunanlar bir okuyucu potansiyeline sahip. Dergimizi okuyanlardan % 75.9'u şehirlerde, % 17.4'ü kazalarda, % 6.7'si ise köylerde oturuyor. Okuyucumuzun çok olduğu iller, başta İstanbul, Ankara, İzmir olmak üzere sırasıyla; Adana, Kayseri, Samsun, İçel, Konya, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, G. Antep, D. Bakır, Balıkesir ve Trabzon'dur. Daha çok şehirlerde okunan dergimizin kaza ve köylerdeki insanımıza da ulaşmasını ve onlara da okumasını temin etmek için dağıtım sorunlarını çözmemiz ve tanıtıma önem vermemiz gereği böylece bir kez daha ortaya çıkmış oldu. Bu konuda okuyucularımızdan da büyük istek ve eleştiri gelmesi bizleri sevindirdi.

Anketi cevaplayanların önemli bir bölümünü genç okurlarımız oluşturuyor. Bilim ve Teknik'i okuyanların % 69.4'ünü 30 yaşın altındaki okurlarımız, % 30.6'lık oranı ise 30'un üzerindeki okuyucularımız oluşturmaktadır. 30 yaşın altındakilerden % 27.9'luk oranı 16 - 20 yaş grubu, % 21.8'lik oranı 21 - 25 yaş grubu, % 14.7'lik oranı 26 - 30 yaş grubu oluşturuyor. 10 - 15 yaş grubu ise % 5'lik bir orana sahip. Bu arada çok ilginç ve bizi şaşırtan bir durum söz konusu. Okuyucularımızın % 91 gibi ezici bir oranını erkek okuyucularımız oluştururken, kadın okuyucularımız % 9'luk bir oranı teşkil edebildiler. Bu kadınlarımız için olduğu kadar bizim için de sevindirici bir sonuç değil.

Anketi cevaplayanların % 52'lik oranını üniversite öğrencileri, % 34.2'lik kısmını lisans ve lise mezunları, % 5.8'ini ortaokul öğrencileri ve mezunları ve % 1.4'ü ilkököl öğrencileri ve mezunları, % 6.6'lık oranını da lisansüstü düzeydeki okurlarımız oluşturmaktadır.

* Bilim ve Teknik Dergisi Araştırma Asistanı

Dergimizi okuyanların büyük çoğunluğu (~ % 70) öğrencilerdir. Bundan sonra öğretmen ve mühendis okurlarımız çoğunluğu sağlamaktadırlar. Daha sonra serbest meslek sahipleri, memurlar, doktorlar, emekliler, askerler, teknisyenler, akademisyenler, mimarlar, sağlık hizmetlerinde görevli diğer personel, işçi, sanatkâr, hukukçu okuyucularımız geirmektedir.

İngilizce çoğunlukta olmak üzere yabancı dil bilenlerin oranı, Türkiye ortalamasını gözönüne alırsak, oldukça yüksektir. Okuyucularımızdan yabancı dil derisi köşesi isteyenler var.

Anketimize gelen cevaplardan okuyucularımızdan % 36.6'sının abone olduğunu, % 53'ünün dergiyi sürekli satın aldığını, % 9.8'inin fırsat buldukça aldığını çıkarıyoruz. Bu sonuçlar tabii ki genellenemez, ama, çok fazla yanıltıcı da olmaz herhalde.

Dergimiz, okuyucu sayısının yaklaşık 2 misli kişi tarafından daha okunuyor. Bilim ve Teknik çok dikkatli ve zinde bir okuyucu kitlesine sahip. Dergimiz % 38'lik bir okuyucu kitlesince birkaç günde, % 33'lük okuyucu grubu tarafından 5 - 10 günde bitirilmektedir. Büyük bir okuyucu kitlesi tarafından da şiddetle arzu edildiği üzere dergimiz, Ocak - 88'den itibaren 64 sayfa basılmaya başladı, % 96'lık bir oranla biriktirilen Bilim ve Teknik, ansiklopedik bir kaynak teşkil edebilecek bir özelliğe sahiptir. Eskimeyen bir niteliği olan dergimizde konuların seçimi bu özelliği sürdürmeye yöneliktir.

Bilim ve Teknik dışında en çok okunan yayınlar sırasıyla; Nokta, Girgır, Cumhuriyet Bilim - Teknik, Sızıntı, Yankı, National Geographic, İslam, Haftaya Bakış, Zafar, Yeni Gündem, Time, Milliyet Sanat, Türk Edebiyatı, Görsel Bilim Teknik, İnsan ve Kâinat, Makine ve Mühendis, Elo - Elektronik dergileridir.

İÇERİK AÇISINDAN

İçerikle ilgili olarak sorduğumuz sorulara okuyucularımız "Konuların çeşitliliği" dışında ~ % 80'lik bir oranla olumlu cevap verdiler. Bu nedenle konuların çeşitliliği hususunda okuyucularımızın isteklerini yerine getirmeye çalışacağız.

İlgi ve dikkatle izlenen dergimizde konuların ele alınışı % 85'lik bir okuyucu kitlesi tarafından normal olarak karşılandı. Bu oran basit karşılayanlar için % 6. Bu arada % 11'lik bir orandaki okuyucu grubunun konuların ele alınışını karmaşık bulmasını gözardı etmeyerek çalışmalarımızdaki dikkat ve düzeni artırdık.

ANKET DEĞERLENDİRMESİ

Derginin dili ise % 87'lik bir oranla anlaşılır ve rahat bulundu.

Dergide devamlı çıkan köşe yazılarını okuyucularımızın tercihine sunduğumuzda en çok beğenilen köşe Bilim Damlaları oldu. Bu köşeyi takiben Elektronik Çağı, Gıda Günlüğü ve Bilgisayar Kulübü geliyor. Düşünme Kutusu ve Zekasayar ilgiyle takip ediliyor. En az ilgiyi Ödüllü Sorular köşesi çekti.

GÖRSEL AÇIDAN

Kendine özgü bir sayfa düzeni olan Bilim ve Teknik Dergisi, okuyucuları tarafından da ~ % 74'lük bir oranla resim ve sayfa düzeni açısından başarılı bulundu. % 16'lık bir okuyucu da dergimizi çok başarılı buldu. Dergimizin yazı karakteri hususunda okuyucularımızın genelinden normal cevabını aldık. Ancak özellikle 30 yaşın üstünde bir kesim "çok küçük" olduğunu ileri sürdüler. Ayrıca yazı karakterinin yuvarlak, daha rahat okunan bir karakterde olmasını isteyen okuyucularımız da vardı. Ocak - 88'den itibaren dergimiz daha rahat okunan bir karakterle diziliyor. Beğeneceğinizi umuyoruz.

Kapak düzenlemesi hakkında da görüşlerini aldığımız sevgili okuyucularımızdan % 61'lik bir kesim "genelde iyi" cevabını verdi. ~ % 28'lik bir okuyucu da "daima çok iyi" bulunduğunu belirtti. Dergi kapağının okuyucu üzerinde bıraktığı etkiyi gözönünde tutarak bu oranların daha mükemmel yaklaşmasını sağlamak amacımızdır.

Aralık - 87 tarihine kadar 48 sayfa olarak basılan Bilim ve Teknik'i sayfa sayısı açısından okurlarımızın değerlendirmesine sunduk. Aldığımız cevaplarda, ~ 78'lik bir okuyucu kitlesinin sayfa sayısının artırılmasını istediği görüldü. Buna ilave olarak yine aynı okuyucuların hemen hepsi sayfa artırımla birlikte dergi fiyatının artırılması konusunda da görüş bildirdiler.

Dergimizin temininde karşılaşılan en önemli güçlük, derginin okura geç ulaşmasıydı. Bunun nedeni büyük ölçüde, çalışmalarımıza normale çektiğimiz yayın periyodundaki gecikmeydi. Bilim ve Teknik artık her ayın başında piyasaya çıkıyor ve ayın ilk haftasında okurumuzun eline ulaşıyor.

GENEL DEĞERLENDİRME

Okur kitlesinin ancak bir bölümünün katılımı ile gerçekleştirilen bu anketin bütün okurları temsil etmediği söylenebilir. Ancak, bize ulaşan sözlü ve yazılı diğer görüşlerin, çevremizden aldığımız eleştirilerin sonuçlarına göre de, elimizdeki bilgilerin fazla yanıltıcı olmadığını anlıyoruz. Böylece, Bilim ve Teknik Dergisi'nin eğitim açısından oldukça yüksek düzeyde, genellikle genç, dinamik bir okur kitlesine sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bütün sayıları büyük bir dikkat ve ilgiyle izlenen, hemen bütün okur tarafından biriktirilen Bilim Teknik ele aldığı konularla, içerik ve görsel açı-

dan başarılı bulundu. Buna rağmen özellikle uzay ve robot teknolojisi, astronomi, astrofizik, nükleer enerji, biyoteknoloji, gen mühendisliği, ekoloji konularına daha çok yer verilmesi istendi. Yine, Türk bilim adamları, genç araştırmacılar ve düşünceler tarihi gibi konuların ele alınması istendi.

Anketimize katılan okurlarımızdan çok ciddi ve ilginç teklifler, eleştiriler ve öneriler aldık. Bunlardan pek çoğu yeni dönemde dergimizin içeriği ve görsel biçimi ile ilgili planlarımızda yer alıyordu. Örneğin dergide "Genç Araştırmacılar Köşesi"nin yerleştirilmesi, derginin kuşe kağıda basımı ve sayfa artırımının yapılması zaten gündemdeydi.

Şimdi değerli okuyucularımızdan gelen görüşlerden bazılarını aktarıyoruz.

- Bilgisayar programları köşesine yer verilmeli.
- Derginin sayfa sayısı ve fiyatı artırılmalı.
- Uzay ve robot teknolojisine daha çok yer verilmeli.
- Astronomi, fizik, astrofizik konularında yazılar yayınlanmalı.
- Genç araştırmacılara sayfa ayrılmalı.
- El sanatlarının, hobilerin (para, pul... vb.) yer aldığı bir sayfa olmalı.
- Bilim ve Teknik Sözlüğü verilmeli.
- Üniversitelerde yapılan araştırmalardan örnekler verilmeli.
- Psikoloji konularında yazılar yayınlanmalı.
- Nükleer enerji konusu tartışılmalı.
- Modern teknolojinin getirdikleri ve götürdüklerini yer verilmeli.
- Yabancı dil öğretimi ile ilgili bir sayfa hazırlanmalı.
- Biyoteknoloji, genetik, gen mühendisliği konularında yazılar yayınlanmalı.
- Türk bilim adamları köşesi konulmalı.
- Seminer ve bilimsel toplantılardan haberler verilmeli.
- Ekoloji (çevre) ile ilgili yazılar olmalı.
- Osmanlı arşivlerinden önemli bilgi ve belgeler yayınlanmalı.
- İletişim konusuna ağırlık verilmeli.
- Kültürümüzle, bilim ve teknolojiyle ilgili kitap tanıtımları yapılmalı.
- Ansiklopedik düzenlemeye önem verilmeli.
- Düşünceler tarihini ele alan yazılar yayınlanmalı.
- Reklam yayınlanmalı, Bilim Teknik dışarıya kendi reklâmını vermeli, tanıtımını daha iyi yapmalı.

Şunu sevinerek söyleyebiliriz ki, bu isteklerin hemen hepsi gündemimizde. Ancak öncelik taşıyanları vardı, onları sıraya koyduk. Elimizden geldiğince genç, dinamik, seviyesi yüksek okuyucularımıza layık olmaya çalışacağız. Bizi başarılı bulan okuyucularımıza daha mükemmel bir Bilim ve Teknik sunmanın gayreti içerisinde çalışmalarımıza hız verdik. Elele, gönül gönüle daha güzel Bilim Teknik'ler için, hepimize saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz.